

**IIO TEZKOR BOLINMALARI TOMONIDAN TOVLAMACHILIK JINOYATLARINI
OLDINI OLISH FAOLIYATINI TASHKIL ETISH**

Mamadiyorov Javohir Valijon o'g'li

Annotatsiya: Ushbu maqolada ichki ishlar organlari (IIO) tezkor bo'linmalarining tovlamachilik jinoyatlariga qarshi kurashishdagi faoliyati tahlil qilinadi. Tezkor bo'linmalar tovlamachilikni oldini olish, jinoyatlarni aniqlash va jabrlanuvchilarga yordam ko'rsatish borasida samarali chora-tadbirlar amalga oshirmoqda. Maqolada jinoyatlarni kuzatish, profilaktik chora-tadbirlar o'tkazish, texnik vositalardan foydalanish, va jamoatchilikni xabardor qilish orqali jinoyatchilikka qarshi kurashning asosiy yo'nalishlari batafsil yoritiladi. Shu bilan birga, tovlamachilikdan himoya qilish uchun keng ko'lamli profilaktik tadbirlar va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish zarurligi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: tovlamachilik jinoyatlari, ichki ishlar organlari (IIO), tezkor bo'linmalar, profilaktik chora-tadbirlar, kuzatuv va texnik monitoring, aholini xabardor qilish, tadbirkorlik subyektlari, huquqiy yordam.

Tovlamachilik jinoyatlari ijtimoiy xavfsizlikka tahdid soluvchi og'ir jinoyatlardan biri bo'lib, odamlar va korxonalar o'rtasida moliyaviy va ruhiy zarar keltirishi mumkin. IIO (Ichki ishlar organlari)ning tezkor bo'linmalari ushbu jinoyatlarni aniqlash va ularning oldini olishda muhim rol o'ynaydi. Tovlamachilikka qarshi kurashni samarali tashkil etish uchun yuqori malakali xodimlar, zamonaviy texnik vositalar, va keng ko'lamli profilaktik chora-tadbirlar zarur.

1. Tezkor bo'linmalarning tovlamachilikka qarshi faoliyati

IIO tezkor bo'linmalari tomonidan tovlamachilik jinoyatlarining oldini olish bir qator muhim vazifalarni o'z ichiga oladi:

Jinoyatlarni kuzatish va tahdidlarni aniqlash: Tovlamachilikka olib keluvchi shubhali holatlarni erta aniqlash uchun kuzatuv va tahlil ishlari olib boriladi.

Profilaktik ishlar olib borish: Jinoyatlarning oldini olish uchun fuqarolar va tadbirkorlik subyektlariga axborot berish, ularni hushyor bo'lishga chaqirish va kerakli maslahatlar bilan ta'minlash kabi profilaktik chora-tadbirlar amalga oshiriladi.

Ma'lumot almashinuvi va axborot tahlili: Tovlamachilik jinoyatlarini amalga oshirish uchun ishlatilayotgan usullarni o'rganish, tahdidlarni tezkorlik bilan aniqlash uchun tahlil markazlari va mutaxassislardan foydalanish.

2. Texnik vositalar va zamonaviy texnologiyalarni qo'llash

IIO tezkor bo'linmalari zamonaviy texnologiyalar va texnik vositalar yordamida tovlamachilik jinoyatlarini aniqlashda quyidagi vositalardan foydalanadi:

Kommunikatsiya tizimlarini kuzatish: Shubhali qo'ng'iroqlar yoki yozishmalarni aniqlash va to'xtatish imkoniyatiga ega zamonaviy kuzatuv tizimlari joriy etilgan.

Texnik monitoring va kuzatuv asboblari: Tovlamachilikka aloqador shaxslar va ularning harakatlarini kuzatish uchun maxsus asbob-uskunalar, GPS tizimlari va videokuzatuv kameralaridan foydalaniladi.

Ma'lumotlar bazasi bilan ishlash: Shubhali shaxslar va ilgari tovlamachilik bilan shug'ullangan shaxslar haqidagi ma'lumotlarni saqlash va ularni aniqlash jarayonida tahlil qilish uchun ma'lumotlar bazalari muntazam yangilanib turadi.

3. Profilaktik tadbirlar tashkil etish

IIO tezkor bo'linmalari jinoyatchilikning oldini olish uchun keng ko'lamli profilaktik tadbirlarni amalga oshiradi:

Aholini xabardor qilish: Tovlamachilikka qarshi kurashda jamoatchilikning xabardor bo'lishi muhim ahamiyatga ega. Ommaviy axborot vositalari orqali fuqarolarga tovlamachilik holatlaridan himoyalalanish bo'yicha maslahatlar beriladi.

Tadbirkorlik subyektlari bilan hamkorlik: Tadbirkorlik tashkilotlari va korxonalariga tovlamachilikka qarshi chora-tadbirlar bo'yicha tavsiyalar beriladi. Bu orqali ularning tovlamachilardan himoya qilinish darajasi oshiriladi.

Huquqiy maslahatlar berish: Fuqarolarga tovlamachilikka qarshi himoyalalanish va bunday jinoyatlarga qarshi qanday choralar ko'rish lozimligi haqida bepul huquqiy maslahatlar beriladi.

4. Tovlamachilik jinoyatlariga qarshi qat'iy choralar ko'rish

Agar tovlamachilik sodir etilgan bo'lsa, tezkor bo'linmalar ushbu jinoyatni aniqlash va jinoyatchilarni javobgarlikka tortish bo'yicha quyidagi ishlarni amalga oshiradi:

Jinoyatni hujjatlashtirish: Tovlamachilik jinoyatini amalga oshirgan shaxs yoki guruhlar haqida hujjatlar tuzilib, ularning hatti-harakatlari qayd etiladi.

Huquqiy chora ko'rish: Jinoyatchilarni qidirish, qo'lga olish va qonuniy javobgarlikka tortish uchun maxsus operatsiyalar amalga oshiriladi.

Jabrlanuvchilarga yordam berish: Tovlamachilikdan zarar ko'rgan jabrlanuvchilarga psixologik va huquqiy yordam ko'rsatish orqali ularning huquqlari himoya qilinadi.

Xulosa: IIO tezkor bo'linmalari tovlamachilik jinoyatlarini oldini olish va bunday jinoyatlarni aniqlash borasida samarali faoliyat yuritmoqda. Ushbu bo'linmalar tomonidan amalga oshiriladigan profilaktik chora-tadbirlar, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, va jamoatchilik bilan hamkorlik tovlamachilikka qarshi kurashning asosiy yo'nalishlarini tashkil etadi. Shu orqali jamiyat xavfsizligi ta'minlanib, fuqarolar va tadbirkorlik subyektlarining tovlamachilikdan himoyalani darajasi oshiriladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. <http://nauchniyimpuls.ru/index.php/ni/article/view/16355>
2. <http://nauchniyimpuls.ru/index.php/ni/article/view/16355/1190>
3. https://namdu.uz/media/Books/pdf/2024/05/28/NamDU-ARM-2076-Ozbekistonda_ichki_ishtar_organlari_faoliyati.pdf